

Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон

Тавзеҳот

оид ба самтҳои асосии сиёсати молиявӣ ва буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2019 – 2021

Нишондиҳандаҳои Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2019 – 2021 дар асоси муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон», Кодексҳои андоз ва гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон, Фармоиши Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29 декабри соли 2017, №92-ф ва дурнамои нишондиҳандаҳои асосии макроиқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2019 - 2021, ки аз ҷониби Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар вазорату идораҳои дахлдор пешниҳод шудааст таҳия гардида, марҳилаи аввали омодаسازیи буҷети давлатиро пурра дар бар мегирад.

Ҳангоми таҳияи нишондиҳандаҳои Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2019 – 2021 афзалиятҳо ва дастуру супоришҳое, ки аз Паёмҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон бармеоянд, барномаҳои миллӣ, концепсияҳо ва дигар барномаҳои рушди иқтисодию иҷтимоӣ барои давраи миёнамуҳлат пешбинӣ гардидаанд, ба назар гирифта шудааст.

Самтҳои асосии сиёсати буҷети давлатӣ дар давраи миёнамуҳлат бо мақсади дар амал татбиқ намудани сиёсати иқтисодиву иҷтимоии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, амалӣ намудани афзалиятҳои муҳими стратегии давлатӣ, аз ҷумла таъмини истиклолияти энергетикӣ, раҳиҳои кишвар аз бунбасти коммуникатсионӣ, бехатарии озукаворӣ, амнияти кишвар, таъмини ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва рушди иқтисодии мамлакат равона гардида, дар ин робита устувории нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ, амалӣ намудани афзалиятҳои соҳавӣ, устувории бозори

молиявӣ, дар дараҷаи муайян нигоҳ доштани қарзҳои дохилӣ ва берунии давлатӣ таъмин карда мешавад.

Нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ

Ҳангоми таҳияи дурнамои нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ, вазъи иқтисодии ҷаҳон ва кишварҳои узви Иттиҳод Давлатҳои Мустақим, тағйирёбии нархҳо дар бозори ҷаҳонии молию ашё, тамоюлоти рушди соҳаҳои иқтисодиёт дар солҳои охир ва эҳтимолияти таъсири омилҳои беруна ба иқтисодиёти мамлакат ба инобат гирифта шудааст.

Аз рӯи баҳодиҳии Вазорати рушди иқтисод ва савдо дар соли 2018 Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба 69,5 млрд. сомонӣ ва афзоиши воқеии он ба 7,2 фоиз баробар мегардад. Нишондиҳандаи мазкур қиёс ба нишондиҳандаи тибқи Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 июли соли 2017, №348 “Дар бораи Дурнамои нишондиҳандаҳои асосии макроиқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2018-2020” тасдиқгардида, ба маблағи 2,7 млрд. сомонӣ зиёд мебошад.

Ҳамчунин дар ин давра индекс - дефлятори Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ 6,1 фоиз ва меъёри таваррум 5,7 фоиз баҳодиҳӣ мегардад.

Бо дарназардошти натиҷаҳои пешакии рушди нишондиҳандаҳои иқтисодии дар соли ҷорӣ, дурнамои нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ дар солҳои 2019-2021 аз рӯи пешниҳодҳои Вазорати рушди иқтисод ва савдо ва Бонки миллии Тоҷикистон дар рақамҳои зерин ифода ёфтаанд:

Нишондиҳандаҳо	Соли 2018		Дурнамо		
	Нақша	Баҳодиҳӣ	соли 2019	соли 2020	соли 2021
Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ (млн. сомонӣ)	66866,7	69548,9	78212,5	88264,7	99461,9
Афзоиши ММД-и номиналӣ бо фоиз	13,5	13,8	17,0	12,9	12,7
Афзоиши ММД-и реалӣ бо фоиз	7,0	7,3	7,6	7,6	8,0
Таваррум бо фоиз	7,0	5,7	6,3	6,5	6,8
Дефлятори ММД бо фоиз	3,0	6,1	4,5	4,9	4,4

Ҳаҷми Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ аз ҷониби Вазорати рушди иқтисод ва савдо бо дарназардошти дурнамои рушди соҳаҳои иқтисоди миллӣ барои соли 2019 дар ҳаҷми 78,2 млрд. сомонӣ ва бо суръати афзоиши 7,6 Ҷоизи солони баҳодихӣ шудааст. Дар соли 2020 дар ҳаҷми 88,3 млрд. сомонӣ ва дар соли 2021 дар ҳаҷми 99,5 млрд. сомонӣ дар назар дошта шудааст, ки афзоиши миёнаи харсолаи номиналии он 14,6 Ҷоизро ташкил медиҳад.

Дар давраи миёнамуҳлат индекси дефлятор дар доираи тағйирёбии нархҳои истеҳсоли дар дохил ва хориҷи кишвар ба инобат гирифта шуда, меъёри он дар соли 2019 – 4,5 Ҷоиз, соли 2020 – 4,9 Ҷоиз ва соли 2021 бошад, дар сатҳи 4,4 Ҷоиз пешгӯӣ гардидааст.

Дар солҳои 2019 - 2021 бо дарназардошти тағйирёбии индекси нархҳои истеъмолӣ меъёри таваррум дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи дурнамои нишондиҳандаҳои асосии макроиқтисодӣ мутаносибан ба 6,3 Ҷоиз, 6,5 Ҷоиз ва 6,8 Ҷоиз пешбинӣ карда шудааст.

Ҳаҷми гардиши савдои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли 2019 ба маблағи 4441,1 млн. доллари ИМА, соли 2020 - 4731,1 млн. доллари ИМА ва соли 2021 - 4899,4 млн. доллари ИМА пешбинӣ гардидааст, ки афзоиши миёнаи солони он зиёда аз 5,6 Ҷоизро ташкил медиҳад.

Дар сохтори гардиши савдои хориҷӣ ҳиссаи содирот ҳамасола рӯ ба афзоиш дошта, дар соли 2019 ба маблағи 1538,8 млн. доллари ИМА, соли 2020 - 1787,8 млн. доллари ИМА ва соли 2021 - 1945,3 млн. доллари ИМА пешбинӣ гардидааст.

Ҳаҷми воридот бо афзоиши миёнаи солони 1,3 Ҷоиз дар соли 2019 ба маблағи 2902,3 млн. доллари ИМА, соли 2020 - 2943,3 млн. доллари ИМА ва соли 2021 - 2954,1 млн. доллари ИМА пешбинӣ гардидааст.

Дар давраи миёнамуҳлат тарози савдо манфӣ буда, дар соли 2019 – 1363,5 млн. доллари ИМА, дар соли 2020 – 1155,5 млн. доллари ИМА ва дар соли 2021 – 1008,8 млн. доллари ИМА-ро ташкил медиҳад, ки ҳамасола воридот нисбат ба содирот тақрибан 1,6 маротиба зиёд мебошад.

Нишондиҳандаҳои даромади буҷети давлатӣ

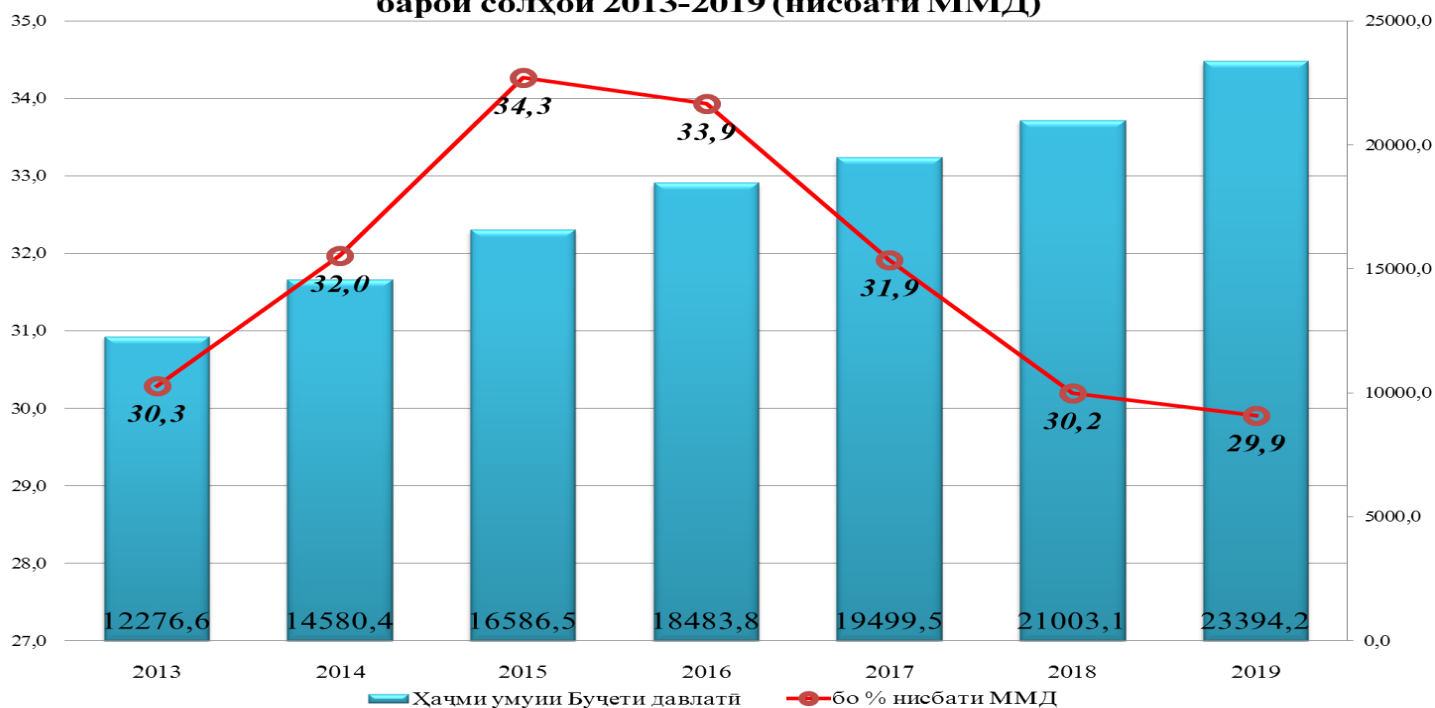
Нишондиҳандаҳои даромади буҷети давлатӣ вобаста ба дурнамои нишондиҳандаҳои макроиктисодӣ, рушди соҳаҳои иқтисоди миллӣ, Кодексҳои андоз ва гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон ва бо дарназардошти ҷалби сармоягузори пешбинӣ гардидааст.

Дар солҳои 2019 - 2021 буҷети давлатӣ аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳои маблағгузори буҷетӣ, аз ҷумла даромади қорӣ, грантҳо ва қарзҳо барои амалӣ намудани лоиҳаҳои сармоягузори, инчунин маблағҳои махсуси муассисаю ташкилоти буҷетӣ ташаккул меёбад. Бо дарназардошти ин манбаъҳо ҳаҷми умумии буҷети давлатӣ бо нишондиҳандаҳои зерин ифода мегардад.

Дар соли 2019 ҳаҷми умумии даромади буҷети давлатӣ ба маблағи 23394,2 млн. сомонӣ пешбинӣ шудааст, ки ин дар қиёс ба соли 2018 ба андозаи 14,4 фоиз ё ба маблағи 2391,2 млн. сомонӣ зиёд мебошад.

Афзоиши буҷети давлатӣ дар ин давра асосан аз ҳисоби даромадҳои қорӣ буҷети давлатӣ бо дарназардошти грантҳо барои дастгирии буҷет ба маблағи 1527,3 млн. сомонӣ ё 9,4 фоиз, маблағҳои махсуси муассисаҳои буҷетӣ 65,1 млн. сомонӣ ё 4,2 фоиз ва аз ҳисоби татбиқи лоиҳаҳои сармоягузори давлатӣ ба маблағи 798,7 млн. сомонӣ ба вуҷуд омадааст.

Маълумот оид ба ҳаҷми умумии даромади буҷети давлатӣ барои солҳои 2013-2019 (нисбати ММД)

Даромади ҷорӣ бучети давлатӣ ва манбаъҳои ташаккули онҳо

Афзоиши даромади ҷорӣ бучети давлатӣ бо дарназардошти ҷалби грантҳо барои дастгирии бучет аз рӯи рушди воқеии иқтисодӣ чумхурӣ дар соли 2019 ба маблағи 17700,0 млн. сомонӣ ё 22,6 Ҷ ММД, дар соли 2020 ба маблағи 19400,0 млн. сомонӣ ё 22,0 Ҷ ММД ва дар соли 2021 бошад дар ҳаҷми 21310,0 млн. сомонӣ ё 22,4 Ҷ ММД дар назар дошта шудааст.

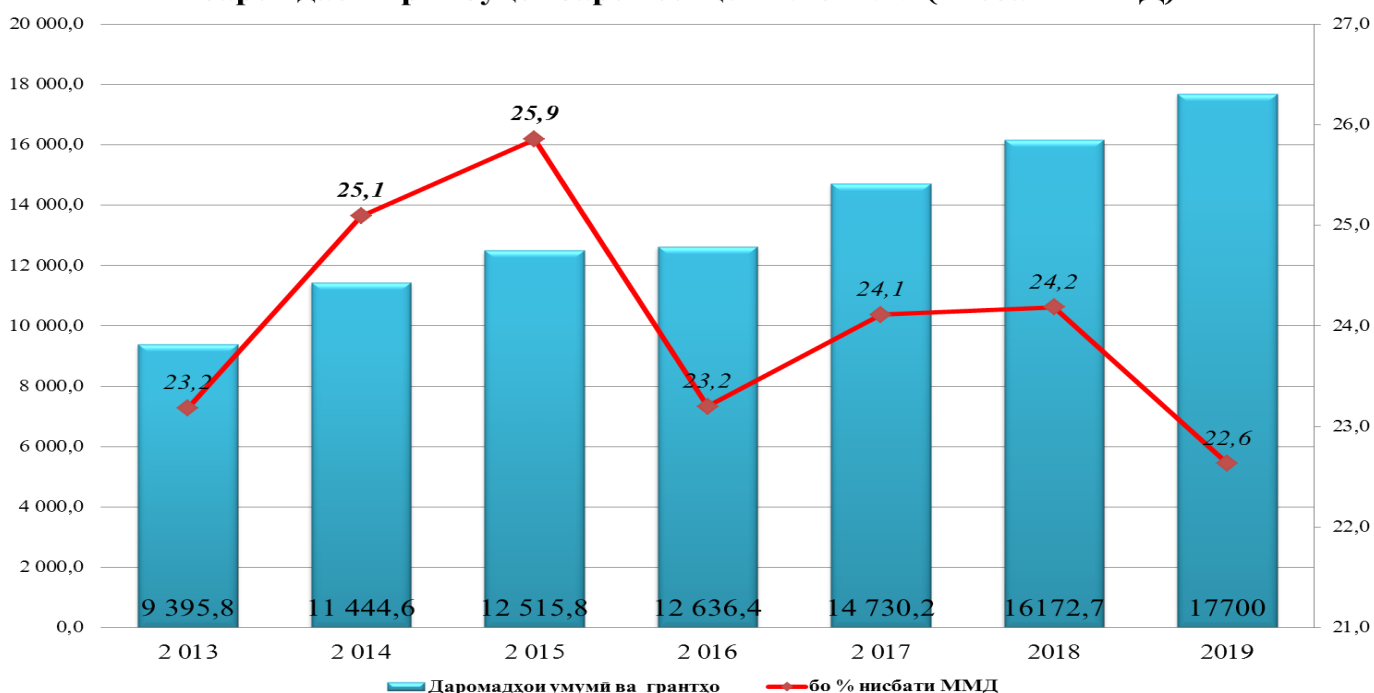
Дар давраи миёнамуҳлат афзоиши миёнаи солони даромади ҷорӣ бучети давлатӣ 10,6 Ҷро ташкил медиҳад. Мувофиқи лоиҳаи таҳиягардида даромади ҷорӣ бучети давлатӣ дар соли 2019 аз ҳисоби сарчашмаҳои зерин пешбинӣ шудааст:

- даромадҳои андозӣ ва пардохтҳои ғайриандозии дохилӣ бо афзоиши 12,6 Ҷ ба маблағи 12355,0 млн. сомонӣ, ё 70,6 Ҷ даромади ҷорӣ ва 15,8 Ҷ ММД;

- аз ҳисоби ҷаъолияти иқтисодии берунӣ 5145,0 млн. сомонӣ бо афзоиши 342,3 млн. сомонӣ, ё 29,4 Ҷ даромади ҷорӣ ва 6,5 Ҷ ММД;

- ҷалби грантҳо барои дастгирии бучет аз ҳисоби созмонҳои байналмилалӣ молиявӣ 200,0 млн. сомонӣ.

**Маълумот
оид ба даромади ҷорӣ бучети давлатӣ бо дарназардошти грантҳо
барои дастгирии бучет барои солҳои 2013-2019 (нисбати ММД)**

Маблағҳои махсуси муассиса ва ташкилотҳои буҷетӣ

Воридоти аз ҳисоби хизматрасониҳои пулакии муассиса ва ташкилоти буҷетӣ дар соли 2019 ба маблағи 1621,0 млн. сомонӣ пешбинӣ гардидааст. Қиёс ба соли 2018 ҳаҷми он ба андозаи 4,2 фоиз ё 65,1 млн. сомонӣ афзоиш ёфтааст, ки ин аз устувор гардидани базаи моддӣ ва молиявии муассисаҳои буҷетӣ далолат медиҳад. Афзоиши ин нишондиҳанда дар солҳои минбаъда низ идома ёфта, дар соли 2020 дар ҳаҷми 1699,5 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 бошад 1779,6 млн. сомонӣ пешбинӣ гардидааст.

Буҷети лоиҳаҳои давлатии сармоягузорӣ бо ҷалби захираҳои молиявии беруна

Ҳаҷми умумии воридоти буҷет аз ҳисоби қарзҳо ва грантҳо барои татбиқи лоиҳаҳои давлатии сармоягузорӣ бо ҷалби захираҳои молиявии беруна дар соли 2019 – 4073,2 млн. сомонӣ, соли 2020 – 5154,8 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 ба маблағи 4831,7 млн. сомонӣ пешбинӣ гардидааст. Дар доираи маблағҳои мазкур қарзи Ҷумҳурии Халқии Хитой дар соли 2019 маблағи 635,3 млн. сомонӣ ва дар соли 2020 маблағи 40,3 млн. сомони ро ташкил медиҳад.

Бояд қайд намуд, ки ҷалби маблағ дар доираи барномаи давлатии сармоягузорӣ дар соли 2019 - 2021 аз рӯи Стратегияи рушди ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо созмонҳои байналмилалӣ молиявӣ пешбинӣ гардида, вобаста ба густариш ёфтани муносибатҳои молиявӣ ва дигар давлатҳои донор аз нав дида баромада шуда, ба он тағйироти зарурӣ ворид карда мешавад.

Самтҳои асосии хароҷоти буҷети давлатӣ дар давраи миёнамуҳлат

Хароҷоти буҷети давлатӣ дар давраи миёнамуҳлат пеш аз ҳама барои таъмини ҳадафҳои афзалиятноки дар Паёми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон зикршуда, дастуру супоришҳо аз воҳуриҳояшон бо намояндагони аҳли ҷомеа ва вазифаҳои, ки аз рӯи барномаҳои миллӣ ва дигар санадҳои меъёрии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон равона гардидааст.

Сиёсати хароҷоти буҷет барои рушди иқтисодиёти ҷумҳурӣ, баланд бардоштани сифати некӯаҳволӣ, таъмини бехатарии давлат ва бехатарии озукаворӣ, баланд бардоштани сифати таълиму хизматрасонӣ, бехтар гардонидани саломатии аҳоли, рушди соҳаҳои иҷтимоии давлат, аз ҷумла маблағгузори соҳаҳои маориф, тандурустӣ, ҳифзи иҷтимоии аҳоли, мақомоти идоракунии, нақлиёт, энергетика ва кишоварзӣ нигаронида шудааст.

Буҷети заминавӣ

Дар давраи миёнамуҳлат мувофиқи талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон” дар якҷоягӣ бо вазорату идораҳои дахлдори ҷумҳурӣ, буҷети заминавӣ аз рӯи соҳаҳо таҳия карда шудааст.

Буҷети заминавӣ танҳо хароҷотеро дар бар мегирад, ки барои амалӣ намудани сиёсати давлатӣ дар доираи қонунгузори амалкунанда ва бо риояи талаботе, ки барои фаъолияти муассисаю ташкилоти буҷетӣ дар айни замон заруранд муайян гардидаанд.

Дар соли 2019 ҳаҷми умумии хароҷоти буҷети заминавӣ 23108,6 млн. сомониро ташкил менамояд, ки он ба 29,8 фоизи ММД баробар гардид. Нишондиҳандаи мазкур нисбат ба буҷети тасдиқшудаи соли 2018 ба маблағи 1771,2 млн. сомонӣ ё ба 8,3 фоиз зиёд мебошад.

Сабаби зиёдшавии буҷети заминавӣ дар соли 2019 нисбат ба соли 2018 ин аз 1-уми сентябри соли равон амалӣ гардидани марҳилаи навбатии зиёдшавии музди меҳнати кормандони соҳаҳои буҷетӣ ва афзоиш ёфтани маблағҳо дар доираи барномаи сармоягузори давлатӣ мебошад.

Буҷети заминавии соҳаҳои иҷтимоӣ дар соли 2019 маблағи 10253,8 млн. сомониро ташкил медиҳад. Ин нисбат ба буҷети тасдиқшудаи соли 2018 ба маблағи 833,2 млн. сомонӣ зиёд буда, 44,3 фоизи ҳаҷми умумии хароҷоти буҷети заминавиро ташкил медиҳад.

Буҷети заминавии соҳаҳои воқеии иқтисодиёт дар соли 2019 ба 8138,2 млн. сомонӣ баробар гардида, ба 35,2 фоизи ҳаҷми умумии хароҷоти буҷети заминавӣ баробар мебошад.

Нишондиҳандаҳои асосии хароҷоти буҷети давлатӣ дар давраи миёнамуҳлат

Ҳаҷми умумии хароҷоти буҷети давлатӣ барои соли 2019 аз ҳисоби ҳамаи манбаъҳои маблағгузорӣ ба маблағи 23785,2 млн. сомонӣ ба нақша гирифта шудааст, ки нисбат ба Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ 30,4 фоизро ташкил дода, нисбати буҷети соли 2018 ба маблағи 2447,8 млн. сомонӣ зиёд мебошад.

Афзоиши ҳаҷми умумии хароҷоти буҷети давлатӣ дар солҳои минбаъда низ нигоҳ дошта шуда, афзоиши миёнаи солони он 10,0 фоизро ташкил менамояд. Дар робита ба ин, дар соли 2020 ҳаҷми умумии хароҷоти буҷети давлатӣ 26695,6 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 ба маблағи 28418,6 млн. сомонӣ дар назар дошта шудааст, ки мутаносибан ба 30,2 ва 28,6 фоизи ММД баробар мебошанд.

Харочоти чорӣ ва асосии буҷети давлатӣ

Дар соли 2019 ҳаҷми умумии харочоти чорӣ буҷети давлатӣ ба маблағи 18187,4 млн. сомонӣ пешбинӣ гардидааст. Ин нисбат ба соли чорӣ ба андозаи 9,6 фоиз ё ба маблағи 1585,6 млн. сомонӣ зиёд буда, ба 23,3 фоизи ММД баробар мебошад.

Афзоиши харочоти чорӣ буҷети давлатӣ дар солҳои минбаъда низ нигоҳ дошта шуда, афзоиши миёнаи солони он 9,7 фоизро ташкил менамояд. Дар робита ба ин, дар соли 2020 харочоти он ба маблағи 19902,2 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 маблағи 21910,5 млн. сомонӣ дар назар дошта шудааст, ки мутаносибан ба 22,5 фоиз ва 22,0 фоизи ММД баробар мебошад.

Дар давраи миёнамуҳлат дар буҷети давлатӣ барои баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардум ва сифати зиндагӣ диққати махсус дода шудааст. Дар сохтори харочоти буҷети давлатӣ барои соли 2019 барои пардохти музди меҳнати кормандони соҳаҳои буҷетӣ маблағи 4866,4 млн. сомонӣ пешбинӣ гардидааст, ки 28,6 фоизи харочоти чориро ташкил медиҳад.

Маблағгузориҳои асосии мутамаркази давлатӣ дар давраи миёнамуҳлат пеш аз ҳама бо мақсади сохтмон ва барқарорсозии иншоотҳои муҳими давлатӣ, аз ҷумла энергетикӣ, коммуналӣ ва соҳаҳои иҷтимоӣ равона гардидааст. Дар соли 2019 маблағгузориҳои асосии мутамаркази давлатӣ ба маблағи 3601,4 млн. сомонӣ пешбинӣ гардидааст, ки нисбат ба соли чорӣ 5,6 фоиз ё 190,9 млн.сомонӣ зиёд мебошад.

Дар солҳои минбаъда низ маблағгузориҳои асосии мутамаркази давлатӣ бо афзоиши миёнаи солони 6,5 фоиз , аз ҷумла дар соли 2020 – 3853,6 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 - 4123,3 млн. сомонӣ дар назар дошта шудааст.

Харочоти буҷети давлатӣ аз рӯи гуруҳбандии вазифавии буҷетӣ

Бахши ҳокимият ва идоракунии давлатӣ

Дар соли 2019 барои маблағгузориҳои соҳаи мақомоти ҳокимият ва идораи давлатӣ аз ҳисоби ҳамаи манбаъҳои маблағгузорӣ 1194,0 млн. сомонӣ пешбинӣ гардидааст, ки ин нисбат ба соли чорӣ 6,5 фоиз ё 73,2

млн. сомонӣ зиёд мебошад. Барои рушди соҳаи мазкур дар соли 2019 аз ҳисоби маблағҳои бучетӣ равона намудани 921,2 млн. сомонӣ, маблағҳои махсуси ташкилоту муассисаҳои бучетӣ 168,5 млн. сомонӣ ва лоиҳаҳои давлатии сармоягузорӣ 104,3 млн. сомонӣ дар назар дошта шудааст.

Самти афзалиятноки ин соҳа баҳодиҳии фаъолияти хизматчиёни давлатӣ, дар асоси нишондиҳандаҳои иҷроӣ ӯҳдадорихои мансабӣ, дараҷаи комёб шудан ба натиҷаҳои пешбинишудае, ки ба мақсаду вазифаҳои мақоми давлатӣ ва воҳидҳои сохтории он мувофиқат мекунад, муайян карда шудааст.

Барои соҳаи мақомоти ҳокимият ва идораи давлатӣ дар соли 2020 маблағи 1252,6 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 маблағи 1311,6 млн. сомонӣ дар назар дошта шудааст.

Маблағгузории соҳаҳои иҷтимоӣ

Дар сохтори хароҷоти Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳаҳои иҷтимоӣ бахши афзалиятнок ба ҳисоб рафта, дар соли 2019 барои маблағгузорӣ намудани ин соҳаҳо аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳои маблағгузории бучетӣ 10393,8 млн. сомонӣ пешбинӣ гардидааст, ки нисбат ба соли қорӣ 973,2 млн. сомонӣ ё 10,3 фоиз зиёд мебошад. Хароҷоти соҳаҳои иҷтимоӣ 43,7 фоизи ҳаҷми умумии хароҷоти бучети давлатӣ ва 13,3 фоизи ММД-ро ташкил мекунад.

Афзоиши маблағгузории ин соҳаҳо дар солҳои минбаъда низ нигоҳ дошта шуда, дар соли 2020 равона намудани 11324,3 млн. сомонӣ ва 12296,5 млн. сомонӣ дар соли 2021 дар назар дошта шудааст, ки афзоиши миёнаи солони он зиёда аз 9,3 фоизро ташкил мекунад.

Соҳаи маориф

Дар соли 2019 ҳадди ниҳии хароҷоти соҳаи маориф 4326,8 млн. сомонӣ, аз ҷумла аз ҳисоби маблағҳои бучетӣ 3492,4 млн. сомонӣ, маблағҳои махсуси ташкилоту муассисаҳои бучетӣ 666,3 млн. сомонӣ ва лоиҳаҳои давлатии сармоягузорӣ 168,2 млн. сомониро ташкил медиҳад. Ҳаҷми умумии хароҷоти соҳаи мазкур нисбат ба соли қорӣ 463,7 млн. сомонӣ ё 12,0 фоиз гардидааст.

Маблағгузори соҳаи маориф дар соли 2020 ба маблағи 4655,8 млн.сомонӣ ва дар соли 2021 ба маблағи 4948,6 млн. сомонӣ дар назар дошта шудааст.

Таҳияи бучети соҳаи маориф бо назардошти афзалиятҳои соҳавӣ аз ҷумла, рушди таҳсилоти томактабӣ, рушди низоми тақмили ихтисос ва муҷаҳҳазонидани муассисаҳои таҳсилоти умумӣ бо таҷҳизоти таълимӣ ба инобат гирифта шудааст.

Соҳаи тандурустӣ

Хароҷоти соҳаи тандурустӣ барои таъмини афзалиятҳои мазкур, аз ҷумла пешгирӣ, ташхис ва табобати саривақтии бемориҳои дилу рағҳо, татбиқи маблағгузори сарикасии муассисаҳои кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ дар сатҳи миллӣ ва мустақкам намудани базаи моддӣ техникий муассисаҳои тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли пешбинӣ карда шудааст.

Дар ин робита хароҷоти соҳа дар ҳаҷми 1705,9 млн. сомонӣ ба нақша гирифта шудааст, ки нисбати соли 2018 ба маблағи 155,0 млн. сомонӣ ё 10,0 Ҷ зиёд мебошад. Дар соли 2020 барои рушди соҳаи мазкур 1882,1 млн. сомонӣ ва соли 2021 маблағи 2132,3 млн. сомонӣ дар назар дошта шудааст, ки афзоиши миёнаи солонаи он 11,2 Ҷро ташкил менамояд.

Соҳаи суғуртаи иҷтимоӣ ва ҳифзи иҷтимоӣ

Маблағгузори соҳаи ҳифзи иҷтимоии аҳоли дар соли 2019 ба маблағи 3683,6 млн.сомонӣ, дар соли 2020 – 4065,7 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 бошад 4418,9 млн. сомонӣ пешбинӣ гардидааст, ки он мутаносибан ба 4,7, 4,6 ва 4,4 Ҷи ММД баробар буда, афзоиши миёнаи солонаи он 9,6 Ҷро ташкил мекунад.

Хароҷоти соҳаи мазкур аз рӯи афзалиятҳо барои таъмини саривақтии нафақа ва кӯмакпулиҳо ба аҳоли, беҳтар кардани таъминоти аҳоли бо маҳсулоти протезию ортопедӣ ва ба роҳ мондани истехсоли ватании воситаҳои техникий тавонбахшӣ, таъмин намудани муассисаҳои будубоши доимӣ (статсионарӣ) бо таҷҳизоти тавонбахши тиббию иҷтимоӣ ва рушди заминаҳои иттилоотӣ ва таъмини дастрасии табақаҳои аҳолии осебпазир ба кӯмакҳои иҷтимоӣ равона гардидааст.

Соҳаи фарҳанг ва варзиш

Дар соли 2019 маблағгузори соҳаи фарҳанг ва варзиш бо дарназардошти афзалиятҳои соҳавӣ, аз ҷумла ҳифзи мероси таърихӣ фарҳангӣ ва ҳифзи мероси фарҳангии ғайримоддӣ халқи тоҷик, рушди санъати театрӣ, санъати сирк дар ҷумҳурӣ татбиқи барномаҳои соҳаи варзиш ба роҳ монда шудааст.

Дар робита ба афзалиятҳои соҳавӣ ҳадди ниҳоии хароҷоти он ба маблағи 677,2 млн. сомонӣ баробар гардидааст, ки нисбат ба соли 2018 ба маблағи 28,5 млн. сомонӣ ё 4,4 фоиз зиёд буда, дар соли 2020 – 720,8 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 - 796,7 млн. сомонӣ дар назар аст.

Соҳаҳои воқеии иқтисодӣ

Ноил гардидан ба истиқлолияти энергетикӣ, раҳой аз бунбасти коммуникатсионӣ ва таъмини амнияти озуқаворӣ ҳадафҳои стратегии кишвар арзёбӣ гардида, зери назорати доимии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд.

Дар робита ба ин, дар соли 2019 ҳаҷми умумии хароҷоти соҳаҳои воқеии иқтисодӣ аз рӯи афзалиятҳои соҳа ташаккул ёфта равона намудани 8335,0 млн. сомонӣ барои ин мақсад пешбинӣ гардидааст. Ҳаҷми умумии хароҷоти соҳаҳои воқеии иқтисодӣ ба 35,0 фоизи ҳаҷми умумии хароҷоти буҷети давлатӣ ва 10,7 фоизи ММД баробар мебошад.

Дурнамои маблағгузори соҳаҳои мазкур дар соли 2020 маблағи 9247,8 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 бошад 9526,5 млн. сомонӣ ба дар назар дошта шудааст.

Соҳаи хоҷагии манзилию коммуналӣ ва ҳифзи муҳити зист

Дар соли 2019 барои маблағгузори соҳаи хоҷагии манзилию коммуналӣ ва ҳифзи муҳити зист 935,7 млн. сомонӣ пешбинӣ гардидааст, ки ин 1,3 фоизи ММД - ро ташкил намуда, нисбат ба соли 2018 ба маблағи 84,0 млн. сомонӣ зиёд мебошад. Афзоиши маблағгузори соҳаи мазкур дар солҳои оянда низ нигоҳ дошта шуда, дар соли 2020 ба маблағи 1080,3 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 бошад 1122,3 млн. сомонӣ пешбинӣ гардидааст.

Дар давраи миёнамуҳлат хароҷоти соҳаи мазкур барои афзалиятҳои зерин, аз ҷумла таъмини чорабиниҳои коммуналӣ вобаста ба ободонии

вилоят, шахру ноҳияҳо ва деҳот, беҳтар намудани таъминоти аҳолии ҷумҳурӣ бо оби тозаи нӯшокӣ, беҳтар намудани ҳифзи муҳити зист ва васеъ намудани ҳудуди майдонҳои ҷангалзор дар ҷумҳурӣ нигаронида шудааст.

Соҳаи сӯзишворию энергетикӣ

Соҳаи энергетика яке аз соҳаҳои афзалиятнок дар иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб рафта, барои таъмини истиқлолияти энергетикӣ ҳамасола аз буҷети давлатӣ маблағҳои зарурӣ пешбинӣ мегарданд.

Маблағгузорию ин соҳа дар давраи миёнамӯҳлат бо назардошти афзалиятҳои соҳавӣ таҳия гардида, ҳадди ниҳоии хароҷоти он дар соли 2019 аз ҳисоби ҳамаи манбаъҳои маблағгузорӣ ба маблағи 4232,4 млн. сомонӣ пешбинӣ шудааст, ки нисбат ба соли қорӣ 13,0 фоиз ё 485,6 млн. сомонӣ зиёд мебошад. Маблағгузорию соҳа дар соли 2020 дар ҳаҷми 5288,2 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 бошад дар ҳаҷми 5427,3 млн. сомонӣ дар назар аст.

Ҳангоми таҳияи ҳадди ниҳоии хароҷоти соҳаи мазкур ба афзалияти асосии сиёсати давлат, яъне таъмини истиқлолияти энергетикӣ кишвар аҳамияти махсус дода шуда, барои сохтмон ва барқарорсозии нерӯгоҳҳои обии хурду миёна, инчунин ба роҳ мондани корҳои ҷустуҷӯи геологӣ дар соҳаи нафту газ ва ангишт низ ҳамчун самтҳои афзалиятнок равона гардидааст.

Соҳаи кишоварзӣ

Дар соли 2019 ҳадди ниҳоии хароҷоти соҳаи кишоварзӣ ба маблағи 724,6 млн. сомонӣ, дар соли 2020 - 786,3 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 бошад ба маблағи 884,7 млн. сомонӣ ба нақша гирифта шудааст.

Мавриди таҳияи ҳадди ниҳоии хароҷоти соҳаи кишоварзӣ ҳамаи афзалиятҳои зерсоҳавӣ ба инобат гирифта шуда, сиёсати маблағгузорию он ба самтҳои зерин, аз ҷумла пардохти қувваи барқи насосҳо ва пойгоҳҳои обкашии Агентии беҳдошти замин ва обёрӣ, чорабиниҳои муҳофизати зироатҳои кишоварзӣ ва боғу тоқзорҳо аз касалиҳои зараррасон, рушди селексияи растани ва тухмипарварӣ, дастгирии

барномаҳои соҳаи кишоварзӣ чихати таъмини амнияти озуқаворӣ, барқарор намудани кубурҳои баландфишори системаи ирригатсионӣ ва пойгоҳҳои обкашӣ бо техникаи лозима ва зарурӣ, гузаронидани корҳои мелиоративӣ ва заминсозӣ равона карда шудааст.

Соҳаи нақлиёт ва коммуникатсия

Маблағгузори соҳаи нақлиёт ва коммуникатсия бо назардошти афзалияти асосии соҳавӣ аз қабili баровардани кишвар аз бунбасти коммуникатсионӣ таҳия гардидааст.

Ҳадди ниҳоии хароҷоти соҳа дар соли 2019 аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳои маблағгузори бучетӣ ба 618,2 млн. сомонӣ баробар гардида, дар соли 2020 – 1842,7 млн. сомонӣ, дар соли 2021 ба маблағи 1850,3 млн. сомонӣ дар назар дошта шудааст.

Афзалиятҳои асоситарини соҳа дар давраи миёнамӯҳлат ин, сохтмон, таъмиру барқарорсозӣ ва нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди чумхурӣ барӯйхатгирӣ ва шаҳодатномакунонии роҳҳои автомобилгарди чумхурӣ ва беҳтар намудани базаи моддию техникаи муассисаҳои роҳсозӣ ба ҳисоб меравад.

Хизматрасонӣ ва идоракунии қарзи давлатӣ

Дар давраи миёнамӯҳлат барои дар сатҳи мӯътадил нигоҳ доштани қарзи давлатӣ ва хизматрасонӣ аз рӯи онҳо маблағҳои зарурӣ пешбинӣ шудааст.

Аз ҷумла, дар соли 2019 хизматрасонии қарзи дохилии давлатӣ дар ҳаҷми 228,0 млн. сомонӣ дар назар дошта шудааст, ки аз он пардохти фоизҳо 23,0 млн. сомонӣ ва пардохти қарзи асосӣ 205,0 млн. сомониро ташкил медиҳад. Дар соли 2020 хизматрасонии қарзи дохилии давлатӣ ба маблағи 167,0 млн. сомонӣ ва 125,0 млн. сомонӣ дар соли 2021 пешбинӣ шудааст.

Дар соли 2019 дурнамои хизматрасонии қарзи берунаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба маблағи 1992,4 млн. сомонӣ, аз ҷумла пардохти қарзи асосӣ 1235,0 млн. сомонӣ ва пардохти фоизҳо аз рӯи онҳо 757,4 млн. сомониро ташкил. Бояд қайд намуд, ки пардохти фоизҳо аз рӯи хизматрасонии қарзи беруна ба маблағи 757,4 млн. сомонӣ ва 590,5 млн.

сомонии қарзи асосии беруна аз ҳисоби буҷети ҷумҳуриявӣ таъмин карда мешавад.

Дурнамои хизматрасонии қарзии берунаи давлатӣ дар соли 2020 ба маблағи 2115,9 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 ба маблағи 2339,5 млн. сомонӣ дар назар дошта шудааст.

Касри буҷет

Дар соли 2019 касри буҷети ҷорӣ нисбат ба Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ 0,5 фоиз ё 391,0 млн. сомонӣ пешбинӣ карда шудааст. Касри васеи буҷети давлатӣ бошад бо дарназардошти баргардонидани қарзи давлатӣ 1200,6 млн сомонӣ, аз ҷумла аз ҳисоби касри ҷорӣ 391,0 млн сомонӣ, пардохти қарзи асосии берунии берун аз тавозуни буҷет 644,6 млн сомонӣ ва пардохти қарзи асосии дохилӣ 165,0 млн сомони ро ташкил дода, ба 1,5 фоизи Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ баробар мебошад.

Бояд қайд намуд, ки касри васеи берун аз тавозуни буҷети давлатӣ, яъне пардохти қарзи асосии дохилӣ ва берунӣ 809,6 млн. сомони ро ташкил медиҳад, ки манбаи пардохти он муайян карда нашудааст.

Дар соли 2020 касри буҷет 441,3 млн. сомонӣ ва дар соли 2021 бошад 497,3 млн. сомони ро ташкил мекунад, ки ин ба 0,5 фоизи Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ баробар мебошад.

Лоиҳаи самтҳои асосии сиёсати молиявии буҷет ва андоз барои солҳои 2019-2021, нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ, даромади Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳадди ниҳоии хароҷоти он аз рӯи соҳаҳо барои солҳои 2019-2021 аз рӯи манбаъҳои даромад ва самтҳои хароҷоти аз ҷониби вазоратҳои дахлдор пешниҳод гардида таҳия гардидааст. Нишондиҳандаҳои мазкур пешакӣ буда, бо дарназардошти тағйир ёфтани вазъияти иқтисодию молиявӣ, ҳангоми таҳияи лоиҳаи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли 2019 бори дигар аниқ карда шуда, аз нав пешниҳод карда мешаванд.

Вазорати молия
Ҷумҳурии Тоҷикистон